

Yalancı baharın sonu

OPEC üyeleri petrol üretimini kısma kararı alırken bu, düşük petrol fiyatları etkisiyle cari açığını küçülten Türkiye için 'bir dönemin sonu' olacak

Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü (OPEC) üyeleri Cezayir'de yaptıkları toplantıda, petrol üretimini 32.5 milyon varille sınırlandırma kararı alırken, karar petrol fiyatlarının yükseleceği anlamına geliyor.

PELİN ÜNLÜ

Haberin ardından yükselişe geçen ABD ham petrolü dün 47, Brent petrol ise 48 dolar seviyelerini geçti. Petrol fiyatları son dönemde 140 dolarlardan 40 doların altına kadar düşmüş, emtia üreticisi ülke ekonomileri bu nedenle durgunluğa girmişti.

Ancak Türkiye gibi ithal girdiye bağımlı ülkeler fiyatların düşmesinden olumlu etkilenmişti. Bu nedenle OPEC'in son kararı Türkiye için tehlike çanlarının çalmaya başladığına işaret ediyor. Turizm gelirlerinin düştüğü, kredilerle ilgili atılan gevşeme adımlarının cari açığı artıracığı beklentisinin olduğu dönemde petrol fiyatlarının da artması bu görünümü iyice bozabilir.

Açığı 2.4 puan azalttı

Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı'nın (TEPAV) dün açıkladığı "Enerji Politikaları ve Yatırımlar Üzerindeki Etkisi" ad-

lı raporuna göre, 2014'ün ikinci çeyreğinden 2016'nın birinci çeyreğine kadar olan dönemde yüzde 70 oranında düşüş kaydeden Brent petrol fiyatlarının etkisiyle, Türkiye'de cari işlemler açığı da 2.4 puan düştü.

Enerji açığının yüksek cari işlemler açığının arkasındaki önemli sebeplerden biri olduğuna işaret eden rapor, enerji dışı kalemlerde yeterli gelir yaratamayan Türkiye'nin, enerji ithalat miktarındaki artış ve enerji fiyatları ile dalgalanan bir cari işlemler açığı ile mücadele etmek zorunda kaldığına dikkat çekiyor.

Rapora göre,

✓ Türkiye'nin ekonomik büyüme performansı ve cari işlemler açığı arasındaki tarihsel bağlantıya bakıldığında yüksek büyüme oranları ancak yüksek cari açık verilerek sürdürülebiliyor. Bu durum da Türkiye'nin ithal girdiye bağımlı, düşük katma değerli üretim yapısından kaynaklanıyor.

✓ 2001'in dördüncü çeyreğine kadarki dönemde 1 puanlık büyüme 0.25 puanlık cari işlemler açığı ile karşılanabiliyorken, bu dönem sonrasında 1 puanlık büyüme 1 puanlık cari işlemler açığı ile ancak finanse edilebilir hale geldi. Bu da ekonominin ithal bağımlılığındaki zaman içindeki artışı gösteriyor.

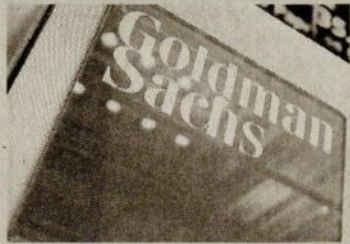
İthalata bağımlılık

✓ Türkiye'nin enerjide ithalata bağımlı yapısı, cari açığın enerji bileşeninde yüksek açık oranlarına neden oluyor. Buna sanayi üretiminde katma değer sorunu da eklenince toplamda kayda değer bir cari açıkla karşılaşılıyor.

Türkiye'nin yerli enerji üretimi 1980'den itibaren ortalama 25 milyon Ton Eşdeğer Petrol (TEP) seviyesinde gerçekleşirken bu, yılda ortalama yüzde 8 artan enerji arzını yakalamakta yetersiz ithalattaki artışı tetikliyor.

✓ Enerjide dışa bağımlı yapının katkıda bulunduğu yüksek cari açık rakamları Türkiye ekonomisini oldukça kırılgan bir yapıya sokuyor. İthalatta ise kaynak ülke bağımlılığı enerji konusunun dış politikada önemli bir etken olmasına neden oluyor.

Cari açık 2015 yılında petrol fiyatlarında yaşanan düşüşle dış ticaret açığındaki gerilemeye paralel bir önceki yıla göre yüzde 26 daralarak 32.19 milyar dolara düşmüştü. Temmuz ayında da cari dengenin 2.60 milyar dolar açık vermesiyle 12 aylık cari işlemler açığı 28.9 milyar dolar oldu. Kredi derecelendirme kuruluşu Moody's de not indirimi kararında cari açıktaki artış beklentisine dikkat çekti.

Petrol fiyatında 2017'nin ilk yarısında artış bekleniyor.

Goldman: Fiyatlar 10 dolar yükselir

Goldman Sachs, Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü'nün (OPEC) önceki gün aldığı üretimi kısma kararıyla, gelecek yılın ilk yarısında fiyatların 7 dolarla 10 dolar arasında yükseleceğini bildirdi. Goldman Sachs analistleri "Anlaşma 2017 yılında titizlikle uygulanırsa, günde 480 bin ile 980 bin varil arasında bir üretim azalması ifade eder. Anlaşmanın belirsizliği, doğuracağı gelişmeler ve haber akışı gelecek iki ayda da fiyatlarda önemli bir oynaklığın devam edeceğine işaret ediyor" diye konuştu.

İş Yatırım analistleri de dünkü notlarında, "Turizm gelirlerinin düşük olduğu bir ortamda petrol fiyatlarındaki yükselişin zaten bozuk olan cari dengemizdeki kırılganlığı artıracığı unutulmamalı" yorumunu yaptı.